

OKTAV

Florette MONNAIE

Kouvertir, Ilistrasyon ek Mizanpaz par
Philoména LUCAS-DÉWÉA

PIBLIYE PAR LENSTITI KREOL,
LAKAZ SEN ZOZEF, O KAP, 2004
©LENSTITI KREOL

ENPRIMEN PAR PRINTEC PRESS HOLDINGS
MON FLERI

ISBN 99931-50-88-5

OKTAV

Ekri par
Florette MONNAIE

En prodiksyon Lenstiti Kreol
avek sipor finansyel
UNESCO

Kouvertir, Ilistrasyon ek Mizanpaz par
Philoména LUCAS-DÉWÉA

PIBLIYE PAR LENSTITI KREOL,
LAKAZ SEN ZOZEF, O KAP, 2004
© LENSTITI KREOL

ENPRIMEN PAR PRINTEC PRESS HOLDINGS
MON FLERI

LENTRODIKSYON

Oktav i en pti garson ki'n vreman konnen ki savedir lamizer. I'n viv dan leo dan bann move kondisyon. I'n eksperyans separasyon son paran. Me desten ti aranz tou pour li. Swiv avek Oktav bann sironstans son lavi dan sa residevi ki pou enteres bann pti zanfan.

KONTENI

Paz

Lentrodiksyon	i
Not lo Loter	v

Oktav 1

Mon Fanmir.....	1
En Sirpriz	3
Pti Baba	6
Tonbe	9
Sa Trik	12
En Sorti	15
Kot Mon De Zanmi.....	17
Sokola Kakao.....	19
Ted Ek Rober.....	21
Kado Nwel	23

OKTAV 2

Larantre	26
Movetan	28
Lapes Angi	31
Festen	34
En Mirak	37
Lakonfirmasyon	41
Avek Papa	44
Nou Nouvo Lakaz	46

NOT LO LOTER

Madanm Monnaie i ekri bann zistwar lavantir pour zanfán.
Son bann travay pli koni i “Viktorin” ek “Lavantir dan
Bovalon.”

Mon Fanmir

Mon apel Oktav. Alaz nef an mon ti reste dan gran bwa Belonm, lo en montanny, avek mon Manman, mon frer Ted e Lin, mon ser. Mwan pti baba sa fanmir. Ted i lene. Nou ti nou tousel dan sa bwa. Nou vwazen pli pre, ti kat mil zistans avek nou. En gro manman ros ti anpandan par lao nou, e mon pli gran lafreyer ti, se ki en zour i ti a tonbe, e kraz nou amor. Me Ted ek Lin zot ti toultan riy mwan. “Ase sot don,” zot ti sikannen, “sa ros in la pour en kantite lannen. I pa pou zanmen tonbe!” Nou lakaz ti pti, e fer avek fey lantannyen ek dibwa. “Oktav,”

Manman ti kriy mwan. Mon ti kit mon kannet deswit, e al kot i ti pe debout obor reso, pe kwi friyapen pour nou dinen. Ti son sezon la, e souvandfwa, nou ti manz li dinen dezennen.

“La mwan Manman?” mon ti demande.

“Al tir ou lenz mon a lave.”

I ti kontan nou Manman! Mon lenz pa ti ni tro sal. Mon ti riy ek li, e mon ti kontan pour war en sourir aparet lo son figir.

Mon ti al met mon lenz lakour. Epi Lin ek mwan, ti al rod zerb pour nou bef. Ted ti’n al aste disel. I pa pou vin konmela. Pe mazin li, nou ti pran semen ki al kot en presipis. I annan en gran lespas anba la, si ou pa gete kote ou pe ale...! Epi mon ti fer en sote, Lin ti pe koz avek mwan. “Vin bor isi Oktav. Ase reve!”

Mon ti swiv li en pti zistans anba. Nou ti koup sakenn en gro pake zerb, e anmar avek en bout lakord koko. Apre Lin ti met pour mwan lo mon latet, met pour li, e nou ti remonte.

Letan mon ti pe monte, mon ti glise e kros mon zenou. Ti aköz zerb ti mouye avek sa pti lapli ki ti'n tonbe pli boner. Nou ti ariv anler. Lin ti enpasyan. I ti oule mon mars pli vit aköz i ti pe al fini son travay lakour. Mon ti degaze. Obor park bef, mon ti les mon pake tonbe. "Ale Lin," mon ti dir,

"Mon a okip tou zafer." Lin ti get mwan avek gro lizye.

"Ou sir ou pou kapab?" I ti demande avek dout.

"Mon sir," mon ti asir li.

I ti riy avek mwan, e i ti ale. Apre mon ti konmans sa louvraz. Mon ti koup sa lakord koko, e anvoy zerb avek Lila nou bef. I pa ti gro, Lila. I ti annan zis 7 mwan. Mon ankor rapel zour papa ti anmenn li dan lakour.

Ti en zour lasezon lapli. Ted, Lin ek mwan ti pe ed Manman anpar delo (aköz nou lakaz ti koule konman pannyen) ler nou tann kriye anba miray. Nou ti pran sakenn en gran fey bannann, e kouver nou avek (konman en parasol) e al gete ki ti pe arive. Papa ti la, dan son gran sapo lapay avek Lila. I ti kriy avek nou.

"Pa zis debout la, vin ed mwan!" Lapli ti vin pli for, me nou ti desann anba, pe glise dan labou later rouz. Ti en travay difisil. Me alafen, Lila ti anler sen e sof, me nou tou tranpe.

Letan i moul son manze, mon ti kares son zorey zantiman. I ti kontan sa. Apre mon ti kit li, e al dan lakour. Ted ti'n arive. Nou ti al larivyer pour al bennyen. Epi nou ti asiz lo peron e esper Lin kriy nou pour manze. Apre dinen, ki ti friyapen bwi avek pwason sale, nou ti asiz dan sa pti laklerte labouzi, Manman ti rakont nou en zistwar dan lansyen labib epi nou ti dormi.

En Sirpriz

Senk er bonmaten lanmen, nou ti leve. Nou ti kit manman ankor pe dormi e al deor. Ti ankor fernwanr, e ti fre! Laserpoul ti leve lo nou. Malgre sa, nou ti pran sakenn en touk, e al sers delo dan larivyer. Ted pe kler nou avek tanmi ki i ti'n alimen lo en baton.

Anmenmtan, nou ti bennyen. Kot lakour, Lin ti ranpli gro boulwar ki ti'n nwarsi avek lafinen, met ankor sarbon dan reso, e alim dife. Nou de Ted, nou ti netway patat, e esper boulwar bwi pour kwi zot.

Sa pa ti pran lontan. Byento Lin ti pe okipe pe fer dite, dan en gro lanmok emaye. I ti vid pour manman, e mon ti anmenn kot li. Epi mon ti bwar pour mwan. Lontan mon ti ay dite pir mwan! Me avek letan mon ti'n aprann pour aksepte li. Nou ti manz sakenn en bout friyapen bwi, ki ti'n reste yer swar. Nou patat nou ti met dan en bol pour nou dezennen. Answit, nou ti konmans nou larout pour lekol. Nou ti pas par semen Onyol, aköz ti pli pre. Ti fernwanr la, aköz ti'n bwaze avek bann pye dibwa, e ti toultan fer fre! Menm soley pli so, pa ti pou nobou penetre la! "Annou taye," mon ti dir Ted ek Lin.

"Oke," mon frer ti dakor.

Nou ti taye pour en pe letan, nou dezennen pe sot sote dan bol. Epi nou ti bezwen arete. Ti annan en larivyer pour nou sote. Ti pli plen ki labitid.

Delo ti paret ankoler, mannyer i ti pe degaze pour desann. Lin ti get sa delo kimen.

“Dwatet lapli ti pe tonbe anler la.” I ti montre lo montanny.

Aprè zot ti atrap mon lanmen e nou ti sot larivyer, e tay ankor ziska dan plato. La, nou ti zwenn nou bann dalon. Mon ti mars avek mon de pli bon zanmi Beti ek Sisi. Zot ti ser ek frer. Zot ti annan seve rouz boukle, parey zot papa, e mon krwar ki i akoz sa, ki ti atir mwan avek zot depi lo konmansman.

Zot ti reste Onyol. Menm ler tou le zour nou ti zwenn zot lanmenm la. Parfwa, ler nou ti an retar, kanmenm lezot zanfàn ti ale, zot, zot toultan esper nou. Zot ti konnen ki to ou tar, nou ti pou vini. Sanmenm ki mon apel bann vre zanmi mwan.

Nou ti kontinyen nou larout, pe koze riye zwayezman. Nou lekol ti *Sen John Bosco*. Kot baro, Ted ek Lin ti kit nou pour al dan zot laklas. Nou de zanmi ek mwan, ti al dan sa ki pour nou. Nou ti lekol ansanm. Dis er laklos ti sonnen, klang, klang. Nou ti fil deor. Nou ti anvi zwe boul, me Beti ek Sisi ti fer sek! Nou ti war ki en keksoz ti’n arive akòz zot ti annan en ler kontan.

“Ki i annan?” Mon ti oule konnen. Beti ti riye e get Sisi.

“Mon a dir li?”

Sisi ti riye li osi, e balans son latet. Alor Beti ti vin pre obor mwan, met son lanmen obor son labous e dir dan mon zorey.

“Manman in ganny en pti baba.”

Mon ti sezi. “Vre!” Mon ti demande byen ebete.

“Wi. Yer ler nou ti ariv dan lakour, i ti montre nou,” Sisi ti dir mwan fyerman.

“Be ki mannyer i ete?” Mon ti persiste. Beti ti anmas en pti baton e

montre mwan.

“I grander sa.”

Mon ti get sa baton. Mon ti zis pa kapab mazin en dimoun sa grander.

Mon ti get mon zanmi avek en ler enkrwayab.

“Zot pe donn mwan zot! Mon pa krwar!” mon ti kriye. Beti ek Sisi ti ankoler avek mwan. Zot ti kit mwan e ale. Mon ti tousel. Mon ti konnen ki zot ti’n fase avek mwan.

“Pa fer nanryen kanmenm zot nepli byen avek mwan!” mon ti mazin dan mwan menm.

Me kan mon ti war lezot zanfàn avek zot bann zanmi, mon ti sagren. Mon ti mazin mon de dalon, e deside pour al rod zot. Pa ti pran mwan bokou letan. Mon ti war zot asize lo en tron dibwa, pe get dan lespas. Kan zot ti war mwan zot ti boude e vir laba. Me mon pa ti pran en ka. Mon ti al vitman kot zot e dir,

“Mon krwar sa ki zot in dir mwan aprezan.”

Zot ti byen kontan. Zot ti get mwan e fer en gro sourir. Mon ti ere. Nou ti atrap lanmen e antre dan laklas. I gou pour annan zanmi.

Pti Baba

Dernyen laklos ti sonnen de er trant. Nou ti rezwenn Ted ek Lin avek zot bann zanmi e pike an montan. Dan milye nou larout, letan tou lezot manrmay ti'n ale, Sisi ti pens mwan. "Ou oule vin gete?" i ti demande dousman.

"Kwa?" mon ti dir, pe mazine ki mannyer lesyel ti'n fermen. Mon ti war ki Beti ti byen mekontan pour mon mank lentere.

"Pti baba," i ti dir.

"Wi silvouple! Esper mwan, mon ava al demann Ted avek Lin."

Mon ti al kot zot ti pe dispit, lekel ki ti pli gran, kan Lin ti war mwan. I ti kriye, "La Oktav! I a war diferans!"

Zot ti vir ledò avek kanmarad. Mon ti war ki Ted ti pli gran. Me mon pa ti oze dir, akòz mon ti per pangar Lin pa a les mwan al kot mon bann zanmi. I ti en pe dominer li! Alor mon ti zwe mon rol mwan osi. Mon ti riye.

"Lin pli gran," mon ti manti. Lin ti byen kontan. Nou ti ale menm. "Les mwan al en kou kot mon bann zanmi. I pour zis de minit," mon ti plenmyen.

"Non! Nou bezwen al dan lakour," Ted ti dir.

Me Lin ti dan mon kote. Byento mon ti pe sotaye obor mon de zanmi.

Zot lakaz ti an bwa e kouver avek tol.

"Vin anndan," Sisi ti dir kot laport. Mon ti sivre zot anndan. Zot de frer ti pe zwe lo en nat. Zot osi zot ti annan seve rouz. Zot manman, Madanm Edwar ti pe asize lo en pti lili ba, en keksoz dan en ta sifon, pe gazouye dan son lebra.

"Sanmenm sa pti baba," Sisi ti anonse byen fyer.

Mon ti koste pli pre, e get avek kiryozi sa zafer! Mon ti war de pti lipye, de pti lanmen ek en pti latet avek seve nwanr. "Be son seve i nwanr!" Mon ti kriye avek sirpriz. Sa madanm ti kontan, akòz li osi son seve ti nwanr. Epi pti baba ti redi e baye. "Ee! I napa ledan!" Mon ti konmans riye, enkontrolab. Tou dimoun osi ti riye. Apre mon ti retourn kot Ted ek Lin.

Dan lakour, zis Lila ki ti la. Manman ti'n disparet. Mon ti trakase.

"Be oli li?"

"Petet i'n al laboutik," Ted ti dir.

"Mon pa krwar. Mon mazine i'n al kot Ton Dik," Lin ti dir.

"Annou al zwenn li?"

"Ale zot de Ted. Mon a fer louvraz," Lin ti ofer.

Nou ti pas dan brousay. Ton Dik ti gran frer nou papa, e i ti reste lot kote montanny Belonm. I ti gro avek sousi blan, ponpon. Kanmenm i ti aveg i ti touzour dan bon limer. Son madanm Tant Kara, ti gro li osi. Zot ti annan detrwa zanfàn. Zot dernyen Rober ti annan katorz an.

Nou ti mont lo en gro ros, e get anba kot lakaz tonton. Nou ti remark en dimoun pe vini dan lwenten. Ti Manman! Nou ti konnen par sa fason marse. Ted ti get mwan.

"Nou ava kontinyen?"

Pour repons mon ti tay an desandan. Ted ti vini deryer mwan. I ti kapab

bat mwan fasilman. Me i ti refize pour fer li aköz mon ti a tro dezapwente. Mon ti aret pre obor Manman. I ti annan en ler fatige. Mon ti pran sa kapatya avek li. Me ti tro lour pour mwan!

“En, ou pran sa!” mon ti donn lord Ted. Mon ti atrap lanmen manman. “Kote ou ti ete Manman? Mon ti rod ou partou!” Mon ti repros li. Manman ti kares mon seve. “Mon ti bezwen ale. Rober i ater avek larouzol.” “Konman i ete Manman?” Ted ti demande. “I en pti pe aprezan,” Manman ti asir li.

Rober ti pli gran zanmi Ted. Tanzantan, i ti vin pas lazournen dan lakour. La, zot ti disparet dan bwa, avek zot fles, ek en sak lakord. Letan zot ti retournen pli tar, zot ti toultan anmenn bann fri avek zot.

Mon ti toultan anvi al avek zot! Me plere mannyer mon ti oule, mon frer ti touzour dir, “NON!”

“Ou a vini ler ou a pli gran,” i ti promet.

Me aköz i pa ti oule mon al avek zot, mon ti byen kontan kan manman ti dispit avek zot en zour, ler zot ti anmenn detrwa zwazo ki zot ti’n touye, pour montre nou. Zot ti arete anmenn, me mon ti asire, ki zot ti ankor pe touy zot.

Alafen, nou ti arive. Lin ti pe esper nou. Mon ti ouver kapatya e get ladan. Ti annan manze, bannann rouz, kazou, manyok! Manman pa’n zanmen al kot Ton Dik san retourn lanmen vid! Zot ti toultan annan keksoz pour sardaz li avek. Sa ti montre ki zot touzour pe mazin nou.

Tonbe

Sanmdi ti arive. Mon ti prepar mwan pour al anvil avek Ted. Nou ti pe al sers konmisyon kot papa. I ti en bouse, e i ti reste Sen Lwi dan en lakaz an tol. Mon ti krwar ki i ti reste la, aköz ti tro lwen pour li mont dan lakour tou le swar. Me lot fwa, Ted ti dir mwan, ki i annan en lot madanm. Me nenport ki rezon, mon pa tro pran ka. Mon ti annan mon manman. Ti premye fwa ki mon ti pe al avek Ted. E mon ti’n plenny en kantite osi, pour Manman les mwan ale! Premye kou i ti dir mon pa pou kapab mars sa gran zistans.

Apres Lin ti met de pti mo, e tou keksoz ti oke. Nou ti dir orewwar manman ek Lin e ale. Ted pe anmenn pannyen.

“Depes ou Oktav! Papa pou ankoler si nou ariv tar.”

Personn antre nou, pa ti abitye avek papa, e nou ti per li. Dan son prezans, nou ti kanmi e kozpa.

An arivan Sen Lwi, nou ti koup dan semen Kato. Nou ti desann peron, e diriz kot lakaz papa. I ti anba son langar, en kantite dimoun otour li. Zot ti pe aste lavyann. Me mon lizye ti zis pour mon papa. I ti’n met en tabliye blan, okipe pe pez lavyann. De koson fek touye ti lo en gran latab, en gran laliny sosis ek bouden, ti anpandan anba langar. I ti sitan okipe ki i pa ti remark nou. Epi enn son zanmi ti war nou. “Wili, sa pa ou de zanfana sa?” I ti kriy for. Epi i ti war nou e kriy nou. I ti donn nou en pe lavyann, sosis, bouden, avek en sak legim pour anmenn dan lakour. I pa

ti tann nou dir li orevwar. I ti'n okipe ankor.

Nou ti mont par semen Seret, akòz Ted ti'n zwenn enn de son zanmi ki ti reste bor laba. Nou ti parey bann marten! Apre Lila ti kriye,
 "Mon nobou mars lo bor rigol mwan, veye zanfan."

I ti ale, mon pe per pangar i a tonm sa en met edmi anba miray. Me non.
 I ti ariv lot kote san okenn dimal. Epi Ted ti oule eseye li osi. I ti ale avek sa sak lavyann. Mon pa ti per aprezan akòz pour mwan si Lila ti'n reisi fer li san danze, Ted osi ti a kapab. Apre, malsans! Ted ti tonbe! Dan zis de segonn, mon ti tousel. Lezot, efreye ti'n fannkler. Mon ti get Ted anba. I ti paret konmsi mor. "Ted, Ted," mon ti kriye dezespere. I ti ouver son lizye dousman, ebete. Mon ti soupire. I ti esey asize.

"Ou kapab debout?"

I ti forse e reisi.

"Ki'n arive la?" En lavwa ti dir deswit. Mon ti devire. En madanm ti la, pe get Ted anba. I ti konn nou.

"Espere mon a al sers zot papa!" i ti dir, devire e ale vitman. Mon ti'n fini per.

"Atrap pannyen, mon a esey monte. Si papa i trouv nou ankor la..." I pa ti kapab fini akòz i ti azite. Mon ti terifye! Mon ti tonm aplat e forse pour ris sa pannyen anler. Apre avek mon krwar en lafors elektrik, mon ti nobou ris Ted lanmwatye anler.

I ti grenp leres. Epi nou ti degaze, li pe mars bwete. Tanzantan nou ti get deryer nou avek lafreyer, pe ekspekte pour war papa. Pli o nou ti kontan, akòz nou ti'n ariv dan kler. Mon ti get Ted. Ti annan bann kroze lo son lebra e disan ti pe koule avek son lipye gos.

"Mon bezwen netway ou lipye." I ti get mwan avek douler, me pa ti reponn.

"Son lipye dwatet i fermal," mon ti mazin. Mon ti kas en pe fey bannann sek obor semen e eswi sa disan. Mon ti pran lapenn pour li.

Byento sa pti sak plastik ti vin tro lour pour mwan. Mon ti ganny so, e

tou tranpe avek transpirasyon. Mon lagorz ti sek.

"Kote nou kapab ganny en pe delo?" mon ti demande.

"En pti pe pli devan."

Mon ti santi pli byen. Apre nou ti ariv kot en tiyo. Mon ti bese, e bwar mon vant plen. Epi mon ti ranpli en sopin pour Ted, apre kontiny avek en nouvo lafors.

Alanm ti sel laboutik dan Belonm. Son met Soka ti en malbar. Tou le Sanmdi, nou ti pran konmisyon lo kredi la, e lafendimwan papa ti peye. Nou ti met konmisyon dan nou sak, e pran semen montanny. Ti apik e nou ti fatig vitman. Nou ti bezwen poz en kou tou le senk minit.

Epi ti annan en gro ros, e pli o mon ti war nou pti lakaz. "Ou'n pare pour ale?"

"Wi," mon ti reponn kourazezman. Nou ti pran en gran respirasyon, e konmans monte. Nou ti bezwen konsantre kot nou met nou lipye, sansan nou a pas an pasan. Alafen nou ti dan lakour. Manman ti remark sa bann grife lo Ted.

I ti ser son labous

"Ou papa in bat ou?"

"Non Manman, i'n tonbe," mon ti reponn. I ti vin kalm e okip son boubou, epi anvoy li lo son lili.

Sa Trik

Lin ti tir tou zafer dan pannyen, e met zot lo latah.

“I annan bokou lavyann. Nou a anvoy en pe kot Ton Dik. Pa i a kontan!” Manman ti dir e konmans koupe. Mon pa ti war sa lavyann tro bokou pour nou mwan. Mon krwar ki manman ti zis kontan donner.

Apre, mon ti rezonn dan mwan menm, e war ki en bon keksoz kan ou partaze. Manman ti anvoy Lin ek mwan kot Ton Dik deswit. Ti annan en bon santiman anndan mwan. “I bon kan ou partaze non Lin?”

“Wi Oktav, espesyalman avek sa ki pe toultan senpatiz avek ou,” i ti dir seryezman.

“Parey tonton ek tantin?”

I ti balans son latet.

“Ou realize ki si zot pa ti ed nou, nou ti pou pli napa ki sa?

Sanmenm ki manman pe toultan rod fason pour ed zot.” Mon pa ti reponn, me mon ti konnen ki sa ki Lin ti’n dir, ti laverite. Mon ti mazin Papa. Vre, i ti pey nou kont tou le mwan, me sa kont larzan, ki i ti oule nou pran konmisyon lo la, ti vreman pa ase.

Kot Ton Dik, sa de lisyen Bibi ek Loraz ti taye pour vin zwenn nou. “Lekel ki la?” Ton Dik ti pe asize dan en fotey pliyan, e Tant Kara, lo lili obor li. Nou ti anbras zot.

“Zot in vin sers en keksoz?” Ton Dik ti demande.

“Non, Manman in anvoy en pe lavyann pour zot,” Lin ti dir li. Mon ti get avek plezir, sa lazwa ki ti ranpli zot figir. Epi mon ti kit Lin avek zot, e al rod Rober.

Mon ti trouv li pe dormi dan en pti lasanm fernwanr. Mon ti get avek lorer sa bann pti bouton nwanr ki ti’n anpeste son figir! Mon ti tay vitman deor, e al deryer lakaz.

Milenn ser Rober ti la, pe lave dan en bay. I ti annan sez an. Mon ti riy avek li. I dakor avek mwan mon krwar, aköz i ti pran en golet, e kas detrwa zanmalak dou pour mwan. Nou ti retourn dan lakour byen boner.

Manman ti oule konnen, si sa bann vye dimoun ti kontan zot konmisyon. Nou ti asir li, ki wi, zot ti byen kontan. En lalimyer ti vin dan son lizye. “Ou war Oktav, pa bezwen bokou pour fer de vyeyar ere.” Mon ti bes mon latet. Mon ti aksepte sa.

Apremidi, nou ti griy kazou. Nou ti alim en dife obor lakwizin, met kazou lo en bout tol, e pous li dan milye dife.

“Ou veye,” Lin ti dir mwan. I ti pe al sers delo larivyer. Mon ti byen kontan pour vey sa kazou mwan, pour ganny sa bann ki ti sot andeor. Sa bann, mon ti veye kote zot tonbe, apre avek en pti baton, mon ti pous zot dan en landrwa kasyet, konman mon esktra.

Enn ti sot deor! Mon ti riye, e pran mon baton. Me zis konman mon ti bese pour roul li, Lin ti vini avek seo delo lo son latet. Mon pa ti kapab anmase, ti a pwak mwan. Ki pou fer? Mon ti ganny en lide. Ti annan en vye sifon obor mon lipye. Pe riy avek Lin mon ti ris sa sifon dousman dousman avek mon zong, kouver sa kazou e debout lo la.

Lin ti arete, delo pe koule avek son figir.

“Akoz ou pe debout dan sa soley koumsa?”

“Mon pe pran en ben soley!” mon ti reponn avek en zar.

“Ou fou, pa posib! Ou nwanr kouler sarbon deza!” i ti replike, e antre dan lakwizin.

Mon ti ekoute ... e, mon pa ti tann en pti tapaz. Mon ti konnen alor, ki i ti pe get mwan dan en pti trou par la. Mon ti fer sek mwan osi, e pa ti bouze dan mon plas!

Me soley ti tro so! Ti pe bril mwan! Ti manman ki ti sov mwan, dan son pa konnen, i ti kriy Lin.

Lin ti tay anndan an riyen. Mon ti vitman anmas sa kazou avek sa sifon e anvoy dan mon landrwa kasyet.

Kan tou ti’n fini kwi, Ted osi ti’n pare pour manze. Lin ti konmans partaz ant nou trwa. Manman pa ti kontan sa li. Epi Lin ti montre mwan ledwa.

“Ou’n ganny plis ki nou!”

Mon ti sote avek lakoler e pous pour mwan kot li.

“En, lala konte, i annan onz parey pour zot,” mon ti dir avek en lekspresyon linosans ofanse. I ti get Ted dan en fason byen sinifikan. Mon ti’n fini obliye, ki kot lili Ted ti ete, ti annan en trou kot ou ti war byen deor. Me mon ti annan en bon frer ek ser mwan. Zot pa ti fer mwan partaz sa bann kazou vole. Okontrè, mon ti mont lo pye zavoka, dekok mon bann fri, e larg lakok lo zot anba. Byen satisfè, mon ti ferm mon lizye e fer en pti asoupi.

En Sorti

Merkredi ti mon laniverser. Mon ti ganny dis an. Letan mon ti zwenn nou bann dalon, Beti ek Sisi ti kriye.

“Bon laniverser Oktav.”

Mon ti fyer! Zanmen mon zanmi in deza bliy mon laniverser.

“En!” Zot ti prezant mwan avek en bato ek en loto an zouzou. Ti an bwa e byen zoli.

“Mersi bokou. Lekel ki’n fer?”

“Nou papa,” Sisi ti dir avek fyerte.

Aprè dezennen, ti mon tour sirprann

zot.

“Annou deryer lekòl,” mon ti dir misteryezman. “Dir nou,” Sisi ti dir enpasyan.

“Manman i oule konnen si zot ti a kontan al en piknik avek nou Bovalon.” Zot ti get mwan labous ouver. Ti byen rar ki zot ti fer en sorti, parey nou menm.

“Kan sa?” Beti ti demande finalman.

“Dimans. I akòz mon ganny mon laz sanmenm.”

“Ou a bezwen vin demann manman,” Sisi ti dir. “Pa trakase,” mon ti asir zot. “Tanto Ted ek Lin pou vin demann permisyon.”

Larestan lazournen ti pas vit pour nou. An montan, mon ti fer Ted ek Lin mazinè pour pas kot Madanm Edwar. Zot ti’n obliye tou! Mon ti get zot avek repros, epi nou tou nou ti al kot nou bann zanmi. Madanm

Edwar ti fer en sourir, ler Lin ti donn li sa nouvel.
 “Si zot fer bon zanfan mon a les zot ale,” i ti promet.
 “Nou pou fer bon manman,” Beti ek Sisi ti kriye ansanm.
 “Oke Lin, dir li ki zot a vini, e mersi.”

Letan nou ti ale, Beti ti pe sanz pti baba, e Sisi, ti pe kas dibwa pour kwi manze.

Dimans, mon ti lev byen granmaten, e tay deor pour war si ti pou fer botan. Mon ti ris en gran lespirasyon. Lesyel ti ble, ble, ble. Mon ti riye e tay taye. Pre set er, Rober ti arive. I ti’n byen aprezan. Nou ti konmans nou larout. Mon ti atrap lanmen manman, e lezot bann pannyen. Beti ek Sisi, ti pe esper nou lo en gro ros. Mon ti kit manman, e tay kot zot.

“Annou ale,” mon ti kriye eksite.

Nou ti kontinyen menm.

“Manman nou pre pour arive?” mon ti demande, apre en bon moman.

“Wi, ekoute, ou pa tann lanmer?”

Wi, nou tou nou ti tann li, e mon ti mars pli vit.

Lanmer ti’n tale devan nou. Nou tou eksepte manman, ti tay kot li, e mars mars dan delo. Manman ti kriy nou pour sanze, apre nou ti plonz dan lanmer. Zot! Sa delo ti fre! Nou ti sot anler pe tranble! Epi, nou ti war detrwa manmay pli pti ki nou, pe naze avek lazwa. Nou ti pran en gran lespirasyon, e esey ankor. Safwasi ti oke. Nou ti zwe, e naz naze zwayezman, e nou pa ti menm anvi sorti, ler manman ti apel nou pour dezennen!

Byento ti ler pour anmase, e ale. Nou ti’n ganny koudsoley, e ti en pti pe fermal. Nou ti byen fatige osi, e mon krwar nou tou nou ti al dormi boner. Antouka, mwan mon ti fer li.

Kot Mon De Zanmi

Vandredi “*half-term*”, mon ti al pas lazournen kot mon bann zanmi. Ver nef er, mon ti ale mon tousel. Lin ti pou akonpany mwan, me lo dernyen moman in al ganny malodan. Pa mansyonn Ted! Rober ti’n vini, e zot ti dan gran konversasyon.

Mon ti santi mwan byen brav. Me kote ou krwar zansla ti pou esper mwan! Dan brousay. Mon ti tranble avek lafreier, e mon ti’n mete pour lanse, ler mon ti mazin en keksoz. Sa pa ti en pti rikannen ki mon’n tande e deryer sa bann kriye, sa?

Mon ti annan en pe makadanm, e kriy for.

“Mon a touy ou bebet!” e anvoy sa bann makadanm dan brousay. “Arete Oktav! Nou sa.” Mon ti tann kriye e deswit war mon de zanmi sorti, dan lapay, lapay dan zot latet. Mon ti bat mon lanmen avek lazwa. “Zot ti krwar zot a fer mwan per en!”

Kot zot, nou ti al rod prin dipei ek santol. Sa bann prin ti o, e pour ganny zot, mon ti bewzen met enn zot pti frer lo mon zepol e les li kase. “Annou al rod en pe dibwa aprezan,” Sisi ti dir, ler nou ti’n ranpli en sak plastik plen.

“Akoz?” Mon ti oule konnen.

“Pour nou griy friyapen,” Beti ti reponn.

Sa wi! Mon ti pli kontan friyapen griye, dan tou son kwi. Mon ti manz son lakok tou mwan! Letan friyapen ti'n kwi, mon ti grat lakok lo ros, e manze. Manman ti toultan dir, ki sanmenm mon ti nwanr koumsa. Nou ti griy senk friyapen ek detrwa lagrenn zak tou. Nou ti manz zot avek koko. Zot! Selman ti bon!

Apremidi, nou ti zwe lo en pti pye frisiter pa lwen avek lakaz. Nou ti mont lo en brans ki ti ba e balanse konmsi pti zako. Epi, nek nou ti tann "krak," e brans ti desire! Nou ti roule dan lapousyer, en pti pe sekwe, me byen kontan.

Pli tar apre ki mon ti'n dir bonswar tou dimoun, mon ti ale. Pti baba ti riy avek mwan. Mon ti zwenn manman pe vin zwenn mwan. Ti en sirpriz byen plezan! Mon ti taye e anpandan avek li.

"Ou'n byen anmize?"

"En bon pe. Ou konnen manman? Pti baba ti riy avek mwan. Mon mazine ki i kontan mwan...e...e...e..." mon ti rikannen.

Sokola Kakao

En zour Dimans apre lanmes, manman ti al kot Madanm Edwar, e dir nou esper li. Pour pas letan, nou ti kas bodanmyen, e manze. Ti bon! Ler manman ti retournen mon ti demande, "Ou sorti get pti baba?"

"Pa espeysyalman, me i byen. Mon'n al demann permisyon pour Beti, Sisi ek zot frer, vin dan lakour demen." Sa ti premye zour vakans. Manman ti lev nou boner.

"Al rod kakao pour mwan," i ti dir. Nou ti pran engoni e al dan bwa. Ti annan en kantite pye kakao la. Nou

ti ranpli goni e retourn dan lakour. Mon bann zanmi ek zot frer ti la.

"Sisi tir sa bann lagrenn, e anvoy zot dan lot sak," Manman ti dir.

"Be aköz manman?" Ted ti demande.

"Pour nou fer sokola avek," Manman ti riye. Sokola kakao? En fwa leköl, en pti fiy ti donn mwan en pti pense. Me pa ti bon?

"Degaze zanfan," mon ti konmande, e nou ti konmans nou louveraz. Byento tou lagrenn ti dan sak.

"Lagrenn in sokola aprezan?" Beti ti demande.

"Pa ankor. Nou bezwen les zot pour trwa zour, apre nou a konmans aranz li," Manman ti eksplike.

Lo katriyenm zour, nou ti ed manman tal sa bann lagrenn lo en tol pour sek dan soley. Dan de zour zot ti'n fini sek, e ti'n pare pour servi.

Manman ti rap zot, epi i ti met en pe disik rouz dan en kastrol lo dife. Ler ti'n fonn i ti met sa bann lagrenn rape ladan e vir vire, tanzantan pe azout dile ek miska.

Nou ti antour li. Ti santi bon! Byento sa melanz ti vin epe e i ti devid li dan en gran plato. I ti trans en pti kare e kite pour fre. De erdtan pli tar, ti'n pare. Manman ti met en pe sokola laba pour Ton Dik ek son fanmir, e donn mon bann dalon en pe pour anmenn kot zot. Epi nou tou sakenn ti ganny en pti pe pour goute. Ti annan en gou konman lakrenm e ti ganny gou pa ase.

Tanzantan apre sa, manman ti fer sokola e met dan laboutik Soka pour vann. Ti vann konmsi gato so, degre dimoun ti tonm lo la. Avek sa larzan, manman ti aste en pti lenz, avek dile pour nou. Nou ti bwar dite kler byen rar apre sa.

Ted Ek Rober

En zour, mon ti war Ted ek Rober pe al deryer lakaz. Mon ti konnen ki ti dwatet annan kek plan sekre ki zot ti pe fer. Alor mon ti tay anndan vitman, e met mon zorey avek plans. "Nou a tir zot demen," Rober ti dir.

"Kwa?"

"Sa bann pti zwazo. Pa dir mwan ou'n bliye deza?"

"Non," Ted ti dir deswit. "Be kote nou pou met zot?"

"Dan lakour. Mon annan en kes, mon a met zot ladan."

"Oke."

Mon ti retourn deswit deor, al kot zot ti war mwan, e fer krwar mon ti okipe pe tap tap ros. Salerla, mon ti eksite! En plan ti formen dan mon lespri. Senk er, mon ti sov kot mon zanmi, e nou ti fer en bon riye.

Lannmen, zis konman nou ti fini dezennen, Ted ti anonse. "Manman nou pe al dan bwa."

Mon bann dalon ti deza la, byensir! Nou ti les zot al en bon bout, apre nou ti swiv zot dousman. Zot ti aret obor en pye koko. Rober ti montre anler. Nou ti madre deryer touf feyaz e tyek zot avek lentere.

"Nou pa pou kapab monte sa, i tro o," Ted ti dir.

"Ase bet don! Nou ava mont lo sa pye lagati."

Zot ti grenpe. Apre Rober ti debout lo en brans, e anvoy son lanmen dan pey koko.

"Aa," i ti kriye, e ris son lanmen, e gete.

“Kisisa?” Ted ti demande en pe per.

“Zot in bek mwan!”

“Mon dir ou annou, les zot trankil. Annou al rod zanbroza plito. I pli gou.”

“Non,” Rober ti refize avek lantetman. I ti remet ankor son lanmen, e tire, safwasi, en pti marten dan son lanmen. I ti riye. Epi son manman ti vini sorti lo en pye dibwa. I ti anvol otour sa de manrmay, e bek bek zot avek lakoler.

“Larg li, larg li!” Ted ti kriye pe bar son figir kont sa marten. Rober ti large, e zot ti desann an sipanpan, dan zot pe degaze menm. Epi en trale mous zonn ti sorti dan zot lakaz. Ted ti’n balans zot lakaz par aksidan. Sa bann mous zonn ti vir lo zot!

E sa de manrmay ti sove avek leokri! Nou pa ti kapab tenir, e riye ziska nou kote ti fermal! Kan nou ti ariv dan lakour, zot ti pe tranp zot figir dan delo fre, e ler zot ti lev zot latet, nou pa ti konn zot! Zot lazou ek zot lalev ti’n vin de fwa pli gro!

Aprè sa, sa bann “VIP” ti al dormi, me pa avan nou ti’n fer zot war nou’n pran zot fles! Zot pa ti fisi dir nou nanryen.

Nou ti byen anmize dan bwa. Me nou pa ti bord ditou kot sa pye lagati, aköz mous zonn, pa ti nou zafer ditou.

Kado Nwel

Nwel ti la. Nou tou nou ti lev kat er bomatenaköz nou ti pe al asiste lanmes set er anvil. Nou ti’n abiye, dan nou pli bon lenz, e nou ti fyer! Ti napa konman nou!

Lazwa Nwel ti otour nou. Nou ti zwenn plen dimoun dan semen, pe al lanmes zot osi.

Epi nou ti ariv Katedral. Ti plen! Me nou ti reisi ganny en pti plas par la.

Aprè lanmes, nou ti pas par Lari Bazar, e manman ti aste de gro mafelisi pour anmenn dan lakour. Nou ti pas kot papa. Manman ti esper nou dan semen. Papa ti swet nou

zwaye Nwel, e donn nou sakenn senk rounpi! Mon pa ti kapab tir lizye lo pour mwan!

An montan mon ti get manman. I ti tro serye, mon ti deside. “Manman en, pran sa pour ou,” mon ti dir e donn li mon larzan. Ted ek Lin osi ti fer parey.

Dan rigol, mon ti war en pti lisyen blan! Mon ti sot anler avek lazwa, e anmas li. I ti lis mon figir. Lezot ti get mwan avek lorer.

“E ou la, met sa ater don! I pou sali ou,” Lin ti kriye. Me dan sa moman la, mon ti tanpi kantmenm mon lenz ti a sal. “Silvouple manman les mwan gard li,” mon ti plennien.

Manman ti souriy. “Si ou promet pour okip li byen. Ou promet?”

“Wi,” mon ti riye avek plezir. Mon ti’n fini donn li en non, Pati. I ti souriy tandreman e mon ti ser mon kado Nwel.

Pati ti grosi byen vitman. I ti annan en gro lake ponpon. Sa ti aköz mon ti sonny li byen. Tou le swar i ti dormi lo en goni obor mon lili. Keksoz ki i pa ti oule ditou, ti bennyen, e i ti trik mwan en kantite. En zour mon ti rod li dan bann landrwa labitid, anba lili, anba lakaz, dan lakwizin me napa Pati. Mon ti konmans trakase, e mazine ki kekfw a i’n tonm anba miray, e i’n mor.

“Sa pa posib, nou ti a’n tann li kriye,” Manman ti dir. “Pran en bout pwason, mars mars avek, sa loder a bezwen fer li sorti kot i ete.” Mon ti swiv sa sizesyon. Mon ti koup de bout bourzwa sale. Mon ti manz en bout e anmar lot bout lo en dibwa e fer fer letour avek.

“Pati, Pati,” mon ti kriye.

Sak fwa mon ti kriy Pati, Lila ti fer “moo moo” e mon ti konmans anmerde. “Kekfw zot in sanz non zot de Pati,” Ted ti dir an rian.

“Be vre, ou devret kriy Lila, e mon asire ki Pati a vini. Zis eseye ou a trouve,” Lin ti sikannen.

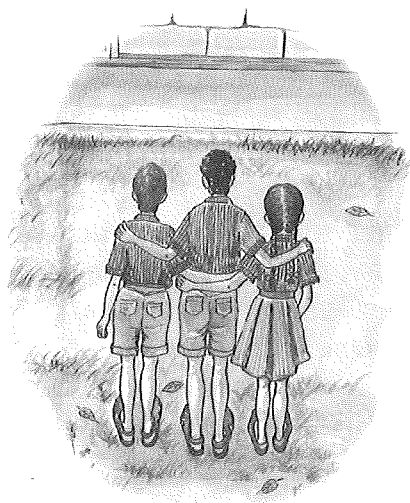
Mon pa ti krwar zot. Mon ti al asiz lo detrwa fey sek, pe mazine ki mon pou fer. Toutakou mon ti konmans war laklerte...

“Mon bet mwan,” mon ti kriye pe tay kot park Lila. Mon ti sot anndan, e konmans fouray partou. E la mon ti war mon move zannimo anba zerb. Mon ti ris li deor, donn li en ben premye klas, epi konsol li avek sa pwason.

Son Dimans answit nou ti pas lazournen kot Ton Dik. Ti premye fwa ki Pati ti al laba. Mon ti anmar li, e atrap son lakord. Me ler i ti santi loder Bibi ek Loraz, i ti debout e zape. Mon ti tay deryer li, avek lespwar pour pez son lakord, aköz mon ti per pangar sa de lisyen ti a manz li kri.

Me mon pa ti’n devret trakase! Zot ti atase avek li parey kannar avek delo! Pandan ler dezennen, Tant Kara ti donn mwan manze lisyen pour met dan zot lasyet. Dan sa menm moman, Pati ti konmans en paryaz fou, Bibi ek Loraz deryer li. Epi i ti retournen li tousel. Vitman i ti konmans aval son manze, e pour sa de lezot lisyen osi, sa gran voras! Se mwan ki ti bewzen pey lekonsekans e partaz mon manze avek sa de pov lisyen.

Larantre

Vakans ti terminen e lekòl ti konmans ankor.

“Kote ou krwar nou pou ale ozordi?”

Beti ek Sisi ti demande enkyet.

“Mon pa konnen.”

Nou ti tou kagou. Lekòl lezot manmway ti pe tay isi, tay laba ouswa pe riye, me nou, nou ti napa sa lanvi, nou ti zis mars marse, lanmen dan pos, latet anba, byen tris. Ler laklos ti sonnen nou ti get kanmarad avek lafreder, apre nou ti met anliny. Nou sef lekòl, Madanm Zeronm ti konmans kriy nou.

“Silvouple Bondye,” mon ti priye dousman, “les mon de zanmi ek mwan al dan menm laklas.”

Kan mon de zanmi ti sorti dan laliny, mon leker ti tonbe. Me tou pa ti ankor fini. Mon non ti ganny kriye dernyen, pour konplet sa laklas. Mon ti anvi kriye avek lazwa, e mon ti deside pour fer li dan ler rekreyasyon. Dan rekreyasyon mon ti mars avek mon de zanmi. Nou ti’n may kanmarad.

Ler lekòl ti large, nou ti war papa pe debout anba laboutik. Mon ti anvi kasyet deryer mon bann zanmi. Me i ti’n fini war nou, e i ti apros nou en pti pe enkonfortab.

“Konman sava?”

“Nou byen papa,” nou ti dir en pe kanmi. I ti donn Ted en tant.

“Donn sa zot manman, e sa,” i ti tir en roupi dan son pos, “aste keksoz pour zot avek.”

Ted ti aste de dipen, e nou ti partaz avek nou bann zanmi. Ti reste detrwa sou. Manman ti byen sirprann ki papa ti’n donn nou sa tant. Ladan ti annan pwason sale, torti sale, bwat dile kondanse, diri ek disik. Mon ti war ki sekretman manman ti kontan, e nou osi tou.

Movetan

En zour, nou ti'n fek kit Beti ek Sisi ler letan ti vin nwanr en sel kou an gran.

"Zot! En lapli pe vini zanfani!" Lin ti dir pe get get partou.

"Annou depes nou en pe," Ted ti dir vitman. Nou ti degaze menm, pe marse e taye anmenmtan. Me ti anven. Zis nou ti tann en gro tapaz, e lapli ti large.

"Annou kasyet anba pye dibwa!" Ted ti kriye. Me nou ti ganny mouye kanmenm e nou ti tranble avek lafreser. En divan terib ti leve e konmans vante. Sa bann pye dibwa ti

bese anba son lafors.

"Manrmay!" Ted ti dir dan en lavwa drol. Nou ti per, akòz nou ti la parmi sa bann pye dibwa, e nenport ki ler, enn ti a kapab tonbe, e touy nou.

"Annou sey tay kot sa ros!" Lin ti dir dan en lavwa dezespere.

Nou ti met lanmen lo nou latet, e taye, pe mazine ki nou pa pou ganny letan arive.

Me, nou ti arive. Nou ti kwens avek sa ros, e get sa movetan tou enkyet. Mon ti mazin manman. Dwatet i ti pe trakase i pa war nou vini. Mon ti get bor an montan, e mon ti war konmsi en laparisyon. Me ti manman ki ti pe vini, kourbe anba en parasol, ki divan ti pe bat bat isi, bat bat laba. I ti pe vin rod nou e i ti'n anmenn en vye kapot ki ti pour papa, pour nou kouver avek...

"Degaze annou zanfani!" Manman ti dir, li osi tou tranpe.

Dan lakour, person pa ti nobou tir nennen deor. Manman ti'n met bake anpare kot ti koule, e nou ti ganny sanmenm sa delo pour benny avek. Nou dinen i ti sof lo reso lanmenm.

Tou lannwit sa divan ek gro lapli ti ale menm, san sesman. Mon ti'n devlop en pti latou agasan, e tanzantan ler mon ti leve, mon ti tann manman pe devid delo ki ti'n plen dan bake, e dan sa bann bwat...

Lannmen ler nou ti leve, partou ti trankil. Divan ek lapli ti'n ale. Nou ti napa gran mal avek nou. Me manman ti malad. I ti ganny lafyev. Mon ti byen trakase.

"Al rod en pe fey bigarad ek fey limon anmenn," Lin ti dir avek nou de Ted. Nou ti al dan bwa, Ted anmenmtan ti pran son gran kouto. Nou ti konnen, ki nou ti pou war en pake dega la.

Pye bannann ek pye koko ti'n tonbe, e kraz tou sa bann pti plan legim, ki nou de Ted ti'n travay dir pour met dan sa later.

"Selman en en!" Mon ti dir agase.

Ted ti kas bann fey e donn mwan.

"Anmenn dan lakour, mon a travay en pe la, selman retournen pour vin donn mwan koudmen." Mon ti get manman fini bwar son dite bigarad epi retourn kot Ted. I ti'n fini met sa de rezim bannann ater, e i ti pe detay en palmis.

Nou ti saroy bannann, koko ek palmis dan lakour. Nou ti bwar delo koko tann, nou vant plen. Apre manman ti anvoy mwan kot Ton Dik, pour konnen mannyer zot ti'n pase avek sa movetan. Anmenmtan, mon ti anmenn bannann ek en bout palmis pour zot. Ti dan en tant vakwa. Letan mon ti fatigue anmenn dan lanmen, mon ti met lo latet.

Kot mon ti vini menm, mon ti tann nek pe kloute, e ler mon ti traverse dan lale, en dimoun ti kriy mwan. Mon ti get partou.

"La mon la anler," en lavwa ti kriye an ryan. Ti Rober anler lo lakaz!

"Ki ou pe fer la?"

"Pe kloute. Tol in dekloute yer swar avek sa divan."

“Zot pa’n ganny afekte zot non?”

“Nou zarden in fini detrir, pye dibwa in tonm lo la. Ted i dir mwan, dir ou ranmas en pe lagrenn pour li.”

“Oke.”

Aprè mon ti donn Milenn sa konmisyon, akòz Tant Kara ek Ton Dik, ti ankòr pe dormi. Zot pa ti’n preski dormi ditou avek sa lakaz tol tou lannwit. An retournan mon ti manz en bon katkat bannann ki ti’n kwi, e mon vant ti gonfle! Manman pa ti malad pour lontan.

Lapes Angi

“Oktav annou, mon pe al lave larivyer,” Lin ti dir avek mwan.

Manman ti toultan oule mon akonpanny Lin larivyer sirtou lo tar, e mwan mon ti kontan pour zwe dan delo e atrap bann pti kanmaron. Ti drol kanmaron!

Zot ti mars an aryer. Mon ti kontan atrap zot, aprè selman mon ti larg zot. Mon ti anmenn bake lenz, Lin ti anmenn en pti kivet pour met lenz perse ladan. Kot larivyer ti sitye ti annan bann gran gran feyaz, ek pye latannyen.

Dan larivyer ti annan en kantite ros, laplipar kouver avek gomon, e mon ti

poz bake ater, e tonm aplat e met mon lanmen dan delo. Ti fre!

Mon ti kit mon lanmen en sel pozisyon, e en trale kanmaron ti vin vir vire ant mon bann ledwa. Sa zour mon pa ti ni anvi artrap zot. Mon ti les zot zwe anpe epi mon ti tann Lin kriye. Mon ti leve deswit. I ti’n sorti dan delo.

“Ki i annan Lin?”

“Mon’n war en keksoz bouze bor la,” i ti dir en pe per, e montre kote. Nou pa ti fer okenn son, e nou ti tyek for. E mon ti war en keksoz bouze anba ros. Ti long e nwanr.

“Lin mon krwar ki sa i bezwen en angi!” mon ti dir tou eksite.

“Ki mon pou fer, mon pa pou kapab lave aprezan,” Lin ti dir tou akable.

Mon ti ganny en nide.

“Pa trakase Lin. Mon a ranpli ou bake, e ou a lav lo sa pti ros laba.”

Ler nou ti retourn dan lakour, mon ti dir avek Ted.

“Nou’n war en angi dan larivyer ou konnen?”

“Vre?”

“Be wi, ek sa i gran!” Lin ti dir.

“Nou a rod nilon kot Ton Dik, e lapès li nou de Rober,” Ted ti dir byen eksite, pe leve kot i ti pe grat zig pour fer balye. Manman ki ti koud sa bann balye e nou ti vann. Lin ek mwan osi ti annan nou par pour fer, e Ted ti kit pour nou lanmenm, ler nou ti ganny en pti letan lib, kanmenm dan aswar, nou ti fer li.

“Pa krwar zis zot de Rober, mwan osi mon pou vini, akòz sansan mon pa pou montre zot kote i ete,” mon ti dir byen determinen.

“Oke, oke, al dir manman nou pe al kot Ton Dik.”

“Akoz zot pa tir kalou, e anmenn Ton Dik pour li?” Manman ti souriy.

“Mon konn ou Ted ler ou’n tonm avek Rober.”

Alor nou ti fer sanmenm. Mon ti tir kalou lo de pye koko, e Ted ti tir lo enn, e ronny en lot pti pye. Sa kalou, Papa ti fer Manman vann e tou le mwan i ti monte pour kolekte son larzan. La, si i ti war ki nou ti’n travay ase dir, i ti donn nou en pti lenz, en pti soulye... e kalou ti vann byen. Nou ti annan plen plen kliyan par mwan. Ti annan menm bann zonm, ki ti reste dan plat Belonm ki ti anvoy zot piti vin sers zot pti boutey tou le swar. Letan nou ti fini tir kalou, nou ti ranpli bann boutey e kit la pour Lin pa ganny louveraz, ler en dimoun ti vin rode. Apre nou ti ale. Ti ver senk er koumsa ler nou ti ariv laba. Nou ti rakont Rober sa zafer, e deswit i ti al rod vye laliny lapès son papa anba lakaz.

“Sa i a zis son mezir,” i ti dir pe depaye. Akòz ti’n tro tar, nou ti anvoy lapès pour lannmen ki ti Dimans.

Rober ti ariv dan nefer koumsa e nou ti ale menm, san semiz konmsi

bann bon peser menm. Lin ti sikann nou.

“Fodre zot anmenn bokou pwason, tande?”

Kot larivyer mon ti montre zansla kot nou ti war sa angi.

“Me konmsi i pa la aprezan!” mon ti dir pe gete menm.

“I posib i lanmenm la ki i reste, e i’n kwens pli dan fon,” Rober ti eksplike konmsi en gran koneser angi.

Zot de Ted, zot ti ouver zot bwat labwet, ki ti annan kourpa mor ladan, e met lo zot lanmson, grenp lo sa ros, e fil zot laliny dan delo.

Mwan mon ti asiz anningning, get zis anba sa ros menm.

Epi mon ti remark li pe gourye. Mon ti fer siny avek zansla, ki i ti la.

Zot ti aranz zot byen menm, e espere pasyaman, zot lizye byen kler.

Apre Ted ti kriye, “Mon santi li lo mon laliny!” Letan zot ti riye zot de Rober, mwan mon ti sot sote avek leksitasyon e kriye, “Pa les li sape zanfan, rise, rise menm!”

Apre son bout anler, ti penetre lo delo. Ti bon groser! Mon ti al ed bann manmay rise, akòz zot lebra ti’n fini fatige.

Anmezir nou ti rise, nou ti sot sot ros pour ariv ater, anmenmtan, sa angi ti pe debat pour retourn dan larivyer, e si mon pa ti’n sot avan, e donn li en koudmayos lo son latet, i ti’an fini ale. I ti retonm dan larivyer, e devir vant anler. Lavi ti a’n fini pour li.

“Sa wi,” Ted ti dir avek plezir. Rober ti mezir li. “Zis en met en kar!”

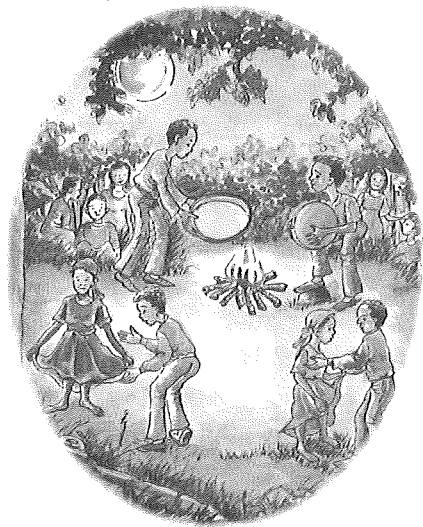
I ti anonse dan en lavwa fyer e satisfè.

Nou ti ferm sa angi dan en goni e mont dan lakour. Ti pre midi! Lin ek manman ti byen etonnen par son longer.

Ted ek Rober ti netwaye, e zot ti fer en bon kari avek en bout lo dibwa deor.

Larestan zot ti sale. Ti fer premye fwa ki mon ti manz angi, e mon ti war li bon. Mon ti a manz tou le zour.

Festen

De semenn avan Pak, Ted ki ti'n al rod pwason borlanmer, ti monte avek en nouvel. "Pou annan en festen Sanmdi prosen kot bann Vidot," i ti dir avek leksitasyon. "Vre!" Mon ti get li gro lizye. Mon ti'n deza tann nonm lo festen me zanmen mon ti'n deza war. Bann Vidot ti annan en gran morso later ki zot ti oule aprezan kiltive, e zot ti pe envit tou dimoun ki ti oule vin ede. Manman ti byen avek zot, e i ti dir nou ki nou ava al donn en koudmen.

Alor Sanmdi bomaten nou ti tak

lakaz e desann. Letan nou ti tonm kot gro ros, nou ti tann en lavwa kriye, "Esper nou!"

Ti Rober zot de Milenn. Zot ti pe al ede zot osi. Kot bann Vidot, en bon pe dimoun ti'n ralye, abiye parey nou, dan zot vye lenz, en bann avek zot zouti later, gran kouto, pyos, eksetera...

Wit er nou ti diriz an montan, pe riye e koze. Sa bout later ki nou ti pou netwaye, ti bwaze e mon ti tann bann zonm dir ki fodre nou met latet menm pour nou nobou fini avan fernwanr. Apre nou ti konmanse. Letan bann gran dimoun ti koupaye, pyose, nou bann zanfan nou ti met zerb an ta... e zanmen mon'n deza travay parey sa zour! Nou ti fer paryaz antre nou sa ki ti ganny pli bokou zerb.

Alor nou ti veye konman en dimoun ti pe pyos en bor e nou ti ranmas an

mezir.

Me bann manrmay pa ti zwe byen. Letan mon ti'n vir laba, zot ti vin vol mon pannyen. Premye kou mon ti ankoler avek zot. Me apre, mon ti war en lanmizman ladan. E mwan osi mon ti pase, e vol pour zot. Ti pli gou koumsa.

Apre en pe letan, en madanm ti monte, e vin dir nou poz en kou. Ti dis er, e nou ti'n fini netway preski en kar.

Nou ti desann anba, e bwar dite ouswa kafe e manz barlafen. Apre nou ti rekonmans ankor. Nek enn er trant ki nou ti desann pour dezennen aköz travay aprezan ki ti'n gou. Ti reste zis en pti bout pour fini, e tou dimoun ti pe koz lo tanto ler tou zafer ti pou roz, e enn de vye tonton ti pe diskite pour al sers tanbour moutya, bonm ek zez. Mon ti byen eksite par tou sa bann kozri, e al rod Manman parmi sa bann madanm pour demann li si nou ti pou reste ziska aswar.

"Me wi. Nou a reste aköz lalin i kler," i ti dir mwan an souriyan.

Mon ti rezwenn group travayer byen gayar.

Senk er trant nou ti'n fini. Tou dimoun ti kriye avek lazwa ek lakontantman e flank zot zouti laba. Sa ki ti reste pre ti al se zot pour al bennyen e sanze. Nou bann pti garson ti groupe ansanm dan sa larivyer, ki son sours i pas bor kot nou lakaz, e bennyen ansanm touni. Sakenn ti pe riy kanmarad.

Epi nou ti retourn kot lakour e ede pour met bann gran latab deor, ki ti pou servi pour met manze lo la, tandis ki bann granmoun ti pe bwar kalou ek lapire dan bann danmzann obor zot, anmenmtan pe fer bann gran gran riye.

E pre lanmenm de tantin ti pe aranz en dife pour taler.

Set er nou ti'n pare pour dinen. Nou ti servi nou lekor dan sa boufe ki ti'n enstale lo latab. Ti annan manyok galet, kari koko, asi karang, kari ton, bekin griye, satini reken, patat, manyok ek friyapen bwi, ladob lerouy ek bannann. Zanmen mon'n war manze an gran kantite koumsa! E mon ti manze ziska mon ti krwar mon vant ti pou desire. Epi mon ti

tonm dan en kwen e get bann dimoun pe dans moutya dan lalin kler. Manman osi ti parmi. Anfen nou, aköz nou ti reste anler lao laba, nou ti bezwen ale apre ki manman ti'n dans trwa parti.

Me lezot ti anmennen menm ziska dan ennerrendi. Aköz pli bwar ti annan, pli zansla ti ganny lanvi sante e danse.

Sa tapaz ti swiv nou ziska dan lakour, e letan nou ti get anba, nou ti remark sa dife ki ti'n alimen dan lwen.

"Zot be pa ti gou! Kan ankor?" Milenn ti dir pe tonm an long lo lili Lin.

"Wi, kan ankor?"

Mon ti mazin en avan sonmey ti bag mwan.

En Mirak

"Oktav o! Santal i dir mwan dir ou vin zwe Dimans," Beti ti dir mwan en zour dan lazournen. Mon ti dir, "Mon kontan pti Santal. I ti en pti fiy ge e kontan riye." Toultan Ted ek Lin ti sikann mwan. "Ou pou marye avek Santal, ou pou marye avek Santal." Dimans ti arive. Mon ti demann manman pour mwan al zwe. I ti les mwan. I ti donn mwan lanmwatye rezim bannann mil pour anmenn anba. Letan mon ti traverse dan lari, mon ti war en pti dimoun devan laport.

Ti Santal. La, a laz trwa an edmi, i ti'n vin en gran pti fiy e son seve ti long e

nwanr menm. Ler i ti war mwan i ti bat son lanmen e riye.

"Lontan mon pe esper ou!" I ti kriye.

"Konman ou sava? Ou byen?" mon ti demann li, pe poz mon pake ater.

"Oli bann manrmay?"

"Met mwan lo ou ledò. Nou ava al kot zot ete. Mon pa ti oule ale aköz mon ti pe esper ou." Mon ti bese, e i ti monte. Pov pti Santal pa ti kapab marse.

Personn pa ti konnen aköz. Pourtan son lazanm pa ni ti fer nanryen.

Mon rapel ler i ti annan kenz mwan e Madanm Edwar ti takonn li borlanmer, nou osi avek li. I ti fer nou fouy en gran trou zis kot delo sale i nobou arive, e met lipye Santal ladan. Nou ti fer sa detrw fwa.

Madanm Edwar ti benny li dan delo diri tou, me Santal pa ti marse

menm, ziska la. Ler mon ti al zwe kot zot, mwan ki ti saroy li partou lo mon ledò.

I ti dir mwan son bef! Parfwa zis pour efrey li, mon ti mont lo en pti ros, e dir, pe kabannen, "Mon a zet ou anba."

La i ti riye san okenn lafreder akòz i ti konnen ki mon pa ti pou fer li.

Msye Edwar, ti'n konstrir en nespes kes avek larou an dibwa pour bann manrmay ris Santal ladan.

"La zot laba! Zot pe koup vakwa!" Santal ti kriye.

Mon ti met li asize lo en fey koko e al donn lanmen mwan osi. Sa bann vakwa, paran Beti ek Sisi ti fer tant avek e vann. Zot osi zot ti pe aprann fer.

Ler nou ti'n ganny ase, nou ti arete. Santal ti dir avek nou,

"Annou zwe manman? Selman mwan manman."

Sanmenm zwe ki i ti kapab kontan. Selman manman li, ti zis asize e konmande.

Toultan i ti oule mon vin son piti. Me sa zour mon pa ti oule. Mon ti dir li fer Anmede, son pti frer de an, vin en kou son piti, e mwan mon a kwi manze.

"Ki nou a kwi?" bann manrmay ti demann mwan.

"Mon'n anmenn en pti gin diri. Ou Beti al rod en brans bred mouroum nou a fer bouyon bred," mon ti dir dousman. Lot fwa nou ti'n promet pour esey kwi en vre manze, e mon pa ti'n bliye.

Nou tou nou ti eksite. Nou ti eklersi en pti landrwa, met trwa ros, detrwa pti bout dibwa, e alim en dife. Apre mon ti lav diri dan en bwat dile e met lo dife. Beti ti vini avek brans bred, e konmans triy li an gro gro dan en kouvertir.

"Ou a les mwan kwi sa, tande? Mon konnen mannyer i kwi," Beti ti dir mwan.

"Oke," mon ti fer manman koup bannann mir, dan en pla pour nou deser.

Me ti sanble mwan ki manman ti manz plis ki i ti les tonbe dan bol. Apre mon ti kit tou dan lanmen Beti, e al ed Sisi ek son de frer plis koko pour fer delwil. Apre nou ti retourn kot lakour. Mon ti'n fini kwi.

"Al rod lasyet pour manze," Manman Santal ti kriye.

Sisi ti al kas detrwa fey bodanmyen, pour partaz avek nou. Apre nou ti met anliny e al pran nou manze. Sakenn ti ganny en pti kwiyer poupet manze.

Letan nou ti'n pran nou plas, e nou ti pe konmans manze, en lavwa ti kriye,

"Be oli pour mwan?"

Ti Msye Edwar ki tou sa letan ti a pe tyek tou nou mouvman. Me i ti zis pe fer en dyok. I ti vreman pe vin kriy nou pour dezennen. Nou ti fini manz nou deser apre nou ti ale.

Apremidi nou ti zwe "Manman pa'n met disik dan ladob, ladob i plat."

Beti ti tay avek nou avek en gran roten tanmaren. Santal ti kontan pour zis asize e bat lanmen. Apre, zwe ti vin pli eksitan, e letan mon ti vir deyer an gran mon ti war Santal leve. I ti mars en pa...de pa...Mon ti debout la, byen ebete, labous gran ouver.

"I vini Oktav! Taye!" Sisi ti kriye akote mwan.

"Arete! Get Santal! Mon'n war li fer de pa..." mon ti dir avek li.

Apre, nou ti tay kot li. Nou ti fer en ron otour li, e kriye, pe bat lanmen. "La Santal pe marse." Apre, nou tou ti atrap son lanmen e anmenn li kot Msye ek Madanm Edwar ki ti pe repoze. Zot ti byen sirprann zot osi.

Son aswar, mon ti mont dan lakour pli tar ki labitid. Lin ek Ted ti pe esper mwan dan kwen lakwizin.

"Mon nwanr ou pou gannyen! Manman i ankoler!" Lin ti dir.

Mon ti en pe enkyet e mars pli dousman posib pour ariv anndan.

"Akoz ou'n ariv tar Oktav? Mon pa ti dir ou mon pa oule ou mars ou tousel dan fernwanr?"

“Manman ekskiz mwan. Mon ti pe get Santal. I’n mars debout ozordi!”
mon ti dir, e konmans rakont zot konmansman ziska finisyon. Zot tou
zot ti get mwan byen ebete.

Aprè manman ti dir,

“Zot sa en mirak!”

E lannmen bomaten, an alan lekol, Lin ek Ted ti oule Sisi ek Beti
retourn avek zot kot zot pour al get Santal kot i ti pe marse!

Lakonfirmasyon

Lo dernyen trimes dan lannen, mwan
ek mon bann zanmi, nou ti dan en leta
serye. Nou ti pe prepar pour nou
lakonfirmasyon. Nou ti bezwen
aprann nou katesis, e konn zot par ker,
akoz tou le bomaten, Mis ti demann
nou e sa ki pa ti konnen (i ti kosyonnn
nou) pa ti pou kapab pran sa
sakreman. Alor, tou le swar, mon ti zis
avek mon kaye menm, me pa
bezwen dir ou ki Ted ek Lin ti
anmerd mwan vin fer sa, al sers sa.
Zot ti fer par ekspres zis pour teste si
mon obeisan e pa ankoler. E letan
mon ti ankoler en kou, zot ti

kriye avek en pti lazwa.

“Lalala, Bondye in war ou ankoler, ou pa pou konfirman.”

E lannmen, mon ti fer pli gran zefor ankore. Person ant nou etidyan pa
ti konnen kan lakonfirmasyon. Mis pa ti zanmen dir nou nanryen, e
byento Novanm ti pou arive, e labitid ti dan sa mwan ki bann
manrmay ti konfirman.

“En Oktav? Ouswa nou pa’n gannnen pour fer, sanmenm mis pa dir
nou nanryen? Bann manrmay lekol Mon Fleri in fini fer,” Sisi ti dir
mwan en fwa.

Nou tou nou ti enkyet. Ti pou gran laont pour mwan si mon pa
gannnen pour fer, akòz Lin ek Ted ti fer pour zot letan zot ti dan
sizyenm menm.

En swar letan nou ti pe dinen, manman ti dir mwan an souriyan.

“Oktav ou krwar ou’n pare pour pran ou sakreman?”

“Mon’n gannnen alors!” mon ti kriye.

En boul diri ti pres pour trangle mwan degre mon ti kontan. Lin ti bezwen tap tap mwan lo mon ledò.

“Ou pou konfirm le trwa Desann,” Ted ti dir.

“La ou papyè. Mis ti donn nou de Lin.”

Sa gran zour ti byento arive. Nou ti lev byen granmaten, e ver sis er trant tou mon fanmir ti ed mwan pour abiye. Mon ti met en kannson kourt nwan e semiz blan lanmans long. Ted ti’n konfirm ladan menm e avan sa, Rober. Me pour mwan, ti ankor byen nef, e manman ti’n kanze. Son lavey, Ted ek Rober ti’n swadizan koup mon seve, me ti paret mwan ki ti en nespes koupe anba bol. Me tanpi...

Ver set er, nou ti bate pour katedral, Lin par devan mwan, byen zoli li osi dan son pti zip tayfiting e manman deryer sakenn pe veye, si mon lenz pa sali.

Dan grannrout, mon ti war plen plen mon bann dalon avek zot fanmir, me pa Sisi. Mon ti mazinen ki i ti’n fini desann. Letan nou ti tonm dan semen Seret, mon ti get en pti kou kot sa pti lakaz anba miray e mazin papa.

Manman ti’n fer li konnen ki mon ti pou konfirmen, me i ti’n dir ki i pa ti pou kapab vini. Apre mon ti bliy li.

Katedral ti’n garni avek zoli dekorasyon, paviyon ek fler tou kouler. Mon ti en pti pe kanmi e gos akòz deor ti plen avek dimoun ki ti pe get tou sa bann ki ti pe al konfirmen. Manman ti bezwen pous mwan pour al dan group garson ki ti’n anlinyen devan Stati Fatima, ki ti’n garni avek zoli bouke.

En dimoun ti pik mwan. Ti Sisi! Ti’n difisil pour mwan remark li avan akòz nou tou nou ti’n abiy parey.

Apre bann gro laklos ti konmans sonnen an armoni, e mon leker ti bat for avek leksitasyon. Nou bann paren ti vin obor sakenn de nou, e la nou ti konmans mars dousman enn par deryer lot, e antre dan legliz par

laport devan.

Lanmes sa zour ti dir de erdtan, e Monsenyer Maradan ti konfirm nou. Apre lanmes, sak konfirman ti anbras kanmarad e nou ti retourn se nou, byen fyer e enportan. Nou ti dezenn kot Ton Dik ek son fanmir, e dan trwa er koumsa nou ti retourn dan lakour. Mon ti met mon genir, e sot en pti kou kot Beti ek Sisi. Santal ti’n al pronmnen avek son marenn.

“Otav mon pa kwar si mon oule byen avek ou ankor. Ou ti preski mont lo mwan lo peron legliz, avek ni menm en souriy!” Beti ti reponse e vir son ledò avek mwan, pe boude.

“Mon pa ti war ou, laverite Beti. Pardonn mwan silvouple!”

“Oke, akòz ou’n demann pardon byen zantiman.” I ti may mwan bradsou.

“Aprezan vini mon a montre ou mon rob. Manman fek fini koud. Pa i sile!”

I ti pou konfirmen son Dimans answit.

Avek Papa

En Sanmdi letan nou ti al kot papa i ti dir nou,

“Dir zot manman ki demen mon a vini, tande!”

An montan mon ti poz Ted en kestyon.

“Akoz i pe vini ou krwar?” I ti sekwe son zepol, dan en fason rezinyen.

“Petet pour dir ki i pou aret donn nou manze.”

Mon pa ti krwar ki sa ti sanmenm rezon mwan. Akoz i ti annan en ler kontan.

“Mon pa krwar sa mwan. Mon krwar ki i pe vin reste avek nou.”

Ted ti sote e get mwan dan en fason drol.

“Ou fou ou!”

“Si ti vre, ou pa ti a kontan?” Mon ti persiste. I pa ti reponn. I ti get ater. Par sa zes mon ti konnen ki i ti a byen kontan parey mwan, me selman i ti zis pa anvi dir.

Nou ti mars dan silans. Apre en bon moman, i ti dir finalman.

“Ou krwar Manman ti a kontan sa ou?”

“Mon asire.” mon ti balans mon latet avek lasazes.

“Alor mwan osi mon a kontan.”

“Manman, Papa pe vin war nou demen,” nou ti dir an arivan lao.

Manman ti fer nou netway partou pour fer lakaz prezantab.

Lannmen nou ti met nou bann resanz Dimans apre asiz lo en ros e tyek tyek anba miray aköz Papa ti kontan vin bor la. Manman ti pe

kwi en styoun poul.

Epi nou ti war li.

“Al zwenn li,” Manman ti dir avek mwan ek Ted.

Byen enkonfortab, nou ti desann e dir li bonzour. I ti riy avek nou.

Nou ti pran sa de sak ki ti avek li. Ti lour avek kanbar, pwason fre ek zepis.

Nou ti kriy Lin e i ti anvoy lakord avek nou. Nou ti anmar sak lo la, e i ti fer zot monte.

Byento nou ti pe asize atab anba pye zavoka, pe koz koze. Dan ler dezennen Papa ti donn nou en nouvel.

“Zot a kontan pour vin reste avek mwan?”

“Kote?” mon ti demande.

“Vilaz Paskal. I ava pli fasil pour zot.”

“Be Manman?” Ted ti demande pe get Manman.

“I pou vini li osi, pa i vre Manman?”

“Mon a vini,” Manman ti dir an souriyan.

“Be nou pa pou war bann Ton Dik?” Mon ti kestyonnen pe mazin zot.

“Tou le zour zot pou war. I annan de lakaz lo sa bout later. Nou a okip enn, e zot lot. Ki zot dir?”

“Byen bon,” Lin ti dakor.

“Kote sa landrwa i ete egzaktaman?” Manman ti oule konnen.

“I zis de minit an sortan kot lasapel.”

Mon pa i ti kontan! Ti zis apepre dis minit pour ariv kot mon bann zanmi.

Epi nou tou nou ti al donn sa bon nouvel Ton Dik ek son fanmir. Zot ti konmans pakte zot bann zafer sa menm moman menm.

Papa ti pas lannwit avek nou. Bomaten i ti desann pour al fer laranzman pour deplase. Ler mon ti rakont Beti ek Sisi, zot ti danse avek lazwa. Apre, nou ti rod sa de lakaz. Zot ti annan twa byen pwent, e ti’n penn ble. Dan mon lespri, mon ti pe deza war mon de zanmi ek mwan pe alimante dan sa laplenn.

Nou Nouvo Lakaz

Finalman, sa zour ti arive ler nou ti dir orevar nou lakaz dan bwa pour touzour. Nou ti'n fini saroy bann pli gro keksoz, de zour pase.

Dan semen, Manman ti get en dernyen fwa sa montanny, ris en gran lespirasyon, e souriy zwayezman. I ti'n vin preski parey en zenn fiy ankor. Lin ti dir mwan apre ki Manman pa ti'n zanmen kontan reste anler la. Byento nou santi konmsi nou ti'n toultan reste sa landrwa.

En zour, Papa ti anmenn tou son zouti bouse e ouver son biznes la, avek mwan pe ed li. Manman li ti pe fer plan pour sonny poul ek kannar

pour dizefek lavyann. I ti kontan plis lavyann poul.

Ted li, ti oule vin barbye, e Zoe, frer Rober, tanzantan ti donn li bann sesyon. Kant a Rober, delo sale ti dan son disan. Kanmenm mekontantman son fanmir, plen fwa i ti sov en kou e al lapas e retourn avek en pti bouyon.

Lin zot de Milenn, ti pe aprann koud avek Tant Kara, ki ti annan en vye model masin amen.

"Sa masin," Tant ti toultan fer nou rapel, "mon ti aste avek premye larzan ki zot tonton ti anvoye letan i ti Itali dan dezyenm lager mondyal 1942." Parfwa zot ti koud rob poupet e montre mwan.

"Nou bon nou en! Get sa!" zot ti dir byen fyer.

"Pou!" Mon ti monke e tir mon lalang avek zot.

"Zot bann fiy bet!"

Zot ti tay avek mwan avek baton, me eski zot ti nobou ganny mwan? Non Msye!

Mon tay de fwa plis ki zot. Mon krwar ki en zour mon pou vin en gran

tayer, e fer mon pei fyer. Papa ek Zoe ti anmenn Ton Dik lopital en zour e retourn avek en nouvel sirprenan. Ti napa gran mal avek lizye Ton Dik eksepte ki katara ti'n pouse lo la. E ti kapab grate e retire. En semenn pli tar, i ti antre lopital pour fer sa gratman, e zour i ti tir bandaz, i ti war kler.

Mon krwar nou tou nou ti pler en pti gin sa zour, me avek lazwa. Ton Dik pa ti'n war kler pour plis ki katorz an. I ti anbras nou tou avek gratitid. En zour i ti dir avek Papa, "Mon a kapab kiltiv sa later. I fertil, mon konnen." E i ti fer li. I ti plant tou sord legim, e ti annan gran gran konmers dan lakour. Nenport ki moman dimoun ti vin aste legim e ti napa pour anmenn bazar.

LENTITI KREOL
O KAP
MAE
SESEL